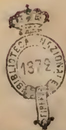
BREVE
S.^MI D. N. VRBANI
PAPÆ VIII.

Super Concordia

S. Ambroſij Mediolani.

ROMÆ, Ex Typographia Reu. Cameræ Apoſtolicæ
M. DC. XXXI.

VRBANVS
PAPA OCTAVVS

Ad perpetuam rei memoriam.

REGIS Dominici cura, à Saluatore, & Domino noſtro, qui charitas eſt, & Deus pacis, humilitati noſtræ, nullo licet meritorum noſtrum ſuffagio, commiſſa poſtulat, vt inter grauiſſimas, multiplicesque Apoſtolicę ſeruitutis curas, in eam peculiari ſollicitudine incumbamus, qua litibus, & controuerſijs inter Chriſtifideles quoslibet pręſertim Eccleſiarum Præſules, & Cardinalatus honore fugentes, ac perſonas Eccleſiaſticas ſæculares, & Regulares exortis opportunæ tranſactionis remedio obuiam itur. Vt perſonæ ipſæ Eccleſiaſticæ, quæ in ſortem Domini vocatæ ſunt, diuinis eius obſequijs commodius deſeruiant in ſanctitate, & iuſtitia coram ipſo, eique ſemotis litium impedimentis, tranquil-

liori

l'eri spiritu reddant abundanter fructus suos. Vnde his, quae propterea facta fuisse dicuntur, vt perpetua roboris validitate subsistant, & à partibus ipsis inuiolabiliter obseruentur: Apostolici munimi-nis adiicimus firmitatem, prout rebus omnibus matura consultatione pensatis, conspicimus salubriter in Domino expedire. Cùm itaque sicut accepimus à quingentis annis, & amplius inter Ecclesiae Mediolaneñ Praesules, seu Administratores, ex vna, necnon Praepositos, & Canonicos ex alia, ac Abbatem, & Monachos Ecclesiae Sancti Ambrosij Mediolaneñ Cistercieñ Ordinis, ex reliqua partibus, qui pro tempore respectiuè fuerunt, lis, & causa, seù quaestionis materia ratione dictae Ecclesiae Sancti Ambrosij, ac illius Dominij, & vsus, necnon administratione, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus intentata, & ad haec vsque tempora magno earumdem partium dispendio protracta fuerit. Cumque nuper dilectus filius noster Federicus Sanctae Mariae Angelorum Presbyter Cardinalis Borromeus praedictae Ecclesiae Mediolaneñ ex concessione, & dispensatione Apostolica Presul liti, & causae praedictis finem aliquando amicabiliter imponi desideraret, & dilectus etiam filius Cosmus Reynonus eiusdem Ecclesiae Sancti Ambrosij Abbas, & in Italia Congregationis Cisterciensis Praeses pio dilecti filij nostri Francisci Sanctae Agatae Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati nostri secundum

cundum carnem ex fratre germano nepotis hortatu inductus propensam eius ad huiusmodi concordiam voluntatem ostendisset, dilecti similiter filij nostri Robertus tituli Sanctæ Praxedis Presbyter Vbaldinus Ordinis Cistercieñ apud Nos, & hanc sanctam Sedem Protector, & Theodorus Sancti Cesarei Diaconus Cardinalis Triuultius nuncupat. à nobis super hoc specialiter deputati, Nobis, & eodem Francisco Cardinale annuentibus totum huiusmodi negocium dilectis filijs Magistris Martino Alifero, & Antonio Torniello in vtraque Signatura nostra Referendarijs discutiendum commiserint; præfati verò Martinus, & Antonius plures super negocio huiusmodi tractatus, præsentibus eodem Cosmo, ac dilectis pariter filijs Ioanne Baptista Besutio Canonico Mediolaneñ, necnon Hieronymo Rampono Nostro, & Sedis Apostolicæ Notario, vti præfati Federici Cardinalis, ac dilectorum etiam filiorum Prepositi, & Canonicorum eiusdem Ecclesiæ Sancti Ambrosij procuratoribus respectiuè, necnon Mattheo Moretto eiusdem Theodori Cardinalis Auditore, de illius mandato habuerint, negocioque ipso maturè discusso, ac visis omnibus, & singulis iuribus, & processibus per Martinum, & Antonium, necnon Mattheum præfatos, & nomine eiusdem Roberti Cardinalis dilectum similiter filium Franciscum Nerlium eius Auditorem, & facta per eos omnes

dictis

dictis Roberto, & Theodoro Cardinalibus relatione, habitisque primo coram ipso Theodoro, & successiuè coram eo, & prædicto Roberto Cardinalibus super nonnullis capitibus, quorum resolutio illorum prudentiæ, & iudicio relicta fuerat diuersis Congregationibus; tandem auctoritate eorumdem Roberti, & Theodori Cardinalium, & in eorum præsentia fuerunt inter dictas partes sub die xxj. mensis Septembris proximè præteriti firmata, & subscripta transactionis, siue concordiæ capitula tenoris subsequentis videlicet. Capitula concordiæ initę inter Eminentissimum, & Reuerendissimum D. D. Federicum Cardinalem Borromeum, Mediolani Archiepiscopum, & Capitulum Præpositi, & Canonicorum Ecclesiæ Collegiatæ, & insignis Sancti Ambrosij Mediolani, ac Abbatem, & monachos eiusdem Ecclesiæ, ac monasterij, quæ infrascripti eorum Deputati inuiolabiliter, & bona fide obseruare promittunt xxj. Septembris MDCXXX. Canonici tàm horis diurnis, quàm vespertinis teneantur ingredi Chorum per dimidium horæ antequàm ingrediatur Capitulum metropolitanæ, seruata semper ordinarià tabella Illustrissimi D. Archiepiscopi. In diebus solemnioribus, & præcipuè Sancti Ambrosij, & Sanctorum Geruasij, & Protasij caueat Capitulum Canonicorum nè diutius immoretur in Choro, quam par sit, ita vt monachis remaneat

tantùm

tantùm temporis, quò poſſint congruè eorum veſperas celebrare. Ritu Ambroſiano, quo Clerus vtitur, Monachi vtantur in ſolemnioribus diebus videlicet à die Dominico in ramis Palmarum vſque ad Dominicam in Albis, & in primis Veſperis Sancti Ambroſij, & Sanctorum Geruaſij, & Protaſij, reliquis verò ſuo Ambroſiano monaſtico, quem vocant iuxta ſolitum vtantur, & in muſicis poſſint etiam adhibere Inſtrumenta ad ſimphoniam pertinentia. Vnica Miſſa Sabbati ſancti, quæ in qualibet Eccleſia celebrari ſolet iuxta ſolitum alternis vicibus ab vnoquoque Collegio celebretur. Monachi numquam diuina celebrare incipiant donec Capitulum Canonicorum è Choro diſceſſerit. Tàm Canonici, quàm Monachi ſub quouis pretextu tempore celebrationis diuinorum nullum actum faciant, per quem poſſit ad inuicem celebratio impediri. Liber vſus Pontificalium Abbati Monachorum non controuertatur in quibuſcumque eius functionibus Eccleſiaſticis. Sedes Abbatis ad vſum Pontificalium exercendorum diebus, quibus Illuſtriſſimus Archiepiſcopus ſolet in Eccleſia Sancti Ambroſij ſolemniter celebrare in latere Epiſtolæ apponatur: Cæteris verò diebus Abbas in vtroque latere prout ſibi magis libuerit Pontificalia exerceat. Super ſede ſolita arcuata Abbatis Baldacchinum non apponatur. Decreta Sacræ Congregationis Rituum tám quoad numerum miniſtrorum,

quàm

quàm quoad alia in solemni Abbatis celebratione, seu functione (quę tamen sunt in vsu) obseruentur. Illustrissimus D. Archiepiscopus à latere Monachorum non possit visitare, nisi ad limites, quatuor visitationum tantum, vt infra, & non aliàs, &c. duarum scilicet factarum per Sanctum Carolum de annis MDLXVI. & MDLXXVIII. tenoris, vt in eorum authenticis integrè ac de verbo ad verbum, & non alias inserendis in Instrumento desuper inter ipsas partes celebrando, & aliarum duarum factarum per Eminentissimum D. Cardinalem Archiepiscopum modernum de anno MDCVII. prout tamen in particulis inserendis, vt supra in dicto Instrumento celebrando, ita quòd præsens Concordia dictarum visitationum respectu sit restricta ad dictas particulas dumtaxat, & non ad totas, & integras visitationes; ac reliquum eorum tenorem, etiam si quid amplius ad fauorem Archiepiscopi in illis possit contineri; quia sic &c. & non aliàs &c. omni &c. Oblationes publicæ, & præcipuè Altaris Maioris ad Canonicos spectent. Priuatas vnaquæq;pars in suo latere percipiat, quæ absque alio impedimento, aut dubitatione percipientium fiant. Hęreditates, legata, & cęteræ dispositiones factæ ad fauorem Ecclesiæ Sancti Ambrosij in genere præter supradictas oblationes, quæ hic non comprænhendantur, neutri Collegio censeantur acquisitæ, sed debeantur

tur

tur fabricæ ipſius Eccleſiæ. Claues portarum Eccleſiæ lateralium tres conſuetas teneat Capitulum Canonicorum, inter quas clauis portæ maioris connumeratur, tres alias Monachi, prout hucuſque conſueuerunt. Cuſtodia altaris auri ad Capitulum Canonicorum ſpectet, eiuſque claues ab eodem, ſeu à deputando ab eo cuſtodiantur. Habeant Canonici curam theſauri dictæ Eccleſiæ, ac ſacræ ſupellectilis, etiam communis ſi quæ &c: & in ſpecie candelabrorum argenteorum. Cuſtodia Sanctiſſimi Sacramenti in Altare Maiori exiſteñ ad Capitulum Canonicorum pertineat; quoad illius tàm publicam quàm priuatam expoſitionem ſeruetur vt infra, videlicet: Quando exponendum eſt proceſſionaliter, prout in feſtiuitatibus Quadraginta horarum, vel ſimiliun, fiat alternis vicibus à Capitulo Canonicorum, & Monachorum, itaut primus turnus in executionem concordiæ ſit Canonicorum; clauem igitur Tabernaculi quando ſolemnitas fiet per Monachos durante dumtaxat ſolemnitate Monachi per Canonicos traditam cuſtodiant; finita ſolemnitate eiſdem Canonicis abſq; mora reſtituendam. Vbi vero ex priuatorum præcibus erit exponendum, ſi recurſus piorum erit ad Monachos, teneantur illico Canonici, eiſdem Monachis inſtantibus, ſanctuarium aperire, & ad eandem pariter inſtantiam claudere. Capitulum Canonicorum ſemper Altare maius, & Eccleſiam apparari faciat, & ejus ſit pe-

culiare. Superstantiarius à Capitulo Canonicorum iuxta consuetum nominandus pro tempore liberam habens superstantiariæ, eiusdemque introituum administrationem sarta, tectum, & Ecclesiam manutenere debet. In accessu Legatorum, Archiepiscopi, Ecclesiasticarum personarum, & Principum, vbi recipere opus est ad Ianuam maiorem, tàm Capitulum Canonicorum, quàm Monachi obuiam eant, & ab ambobus Collegijs recipiantur; Abbas tamen, & Monachi cucculati incedant, nec obuiam eant, nisi præsente Capitulo Canonicorum. Vicarius, quem vocant prouisionum cum suo tribunali, eiusque publicæ oblationes à solo Capitulo Canonicorum excipiantur. Vnica Crux in Ecclesia adoranda populo die veneris maioris hebdomadæ ad Altare maius, nec alibi exponatur, alternis vicibus ab vtroque Collegio, prout in processione, & expositione solemni Sanctissimi Sacramenti, eodemque turno seruato. Eleemosyna eiusdem occasione adorationis populi ministris exponentium pro tempore relinquatur. Adoratio solemnis eiusdem Crucis iuxta solitum fiat in Ecclesia Sancti Ambrosij per Monachos tantum, quæ actio intelligatur prorsus ab expositione Crucis separata. Sepulchrum Domini, quòd in maiori hebdomada in qualibet Ecclesia fieri solet, vnicum pariter in Ecclesia Sancti Ambrosij fiat alternis vicibus à Capitulo Canonicorum, & Monachis, quolibet

bet anno ſeruata forma turni, prout in ſolemni expoſitione Sacramenti,& Crucis die Veneris Sancti, Canonici quidem in Naui dexteri lateris, Monachi autem in ſiniſtri. Quando ob ſupplicationes ſummo mane faciendas, vel aliud ſimile impedimentum binæ Miſſæ Capitulares celebrari non poſſunt, Canonici celebrent ad Altare maius, & Monachi in Cappella Sancti Satyri, vel alia verſus monaſterium, Rogationibus exceptis, quas litanias vocant. Feſtiuitas Baptiſmi Sancti Ambroſij in die Sancti Andreæ ſolemniter à capitulo Canonicorum celebretur. Monachi vero eadem die celebrent prout in alijs feſtiuis diebus ordinarijs ſolent. Canonici, & Monachi quilibet in Labello verſus nauem ſui lateris exiſtenti aquam ad aſpergendum populum benedicant. In naui media Eccleſiæ, ſiue maiori, relicto loco medio ad vſum ſepulchri pro Archiepiſcopis Mediolani, duo ſepulchra fiant, à dextero ſcilicet pro ſepultura Præpoſitorum, & Canonicorum, alterum à ſiniſtro latere ad vſum Abbatum, & Monachorum, neque alia ſepulchra in dicta naui media fieri, aut concedi valeant. Funeralibus Præpoſitorum & Canonicorum Monachi interueniant, & pariter Abbatum, & monachorum, Canonici. Quo ad ordinem quando Præpoſiti, aut Canonici erit funus, Abbas, vel dignior poſt ipſum Abbate impedito, in eius locum officium celebret mortuorum, & cadauer deferatur à monachis,

monachis ipſis à latere dextero cum Canonicis à ſiniſtro binis binis procedentibus. Cum verò Abbatis, vel Monachi funus ſit peragendum, obſeruetur ordine conuerſo, Præpoſitus ſcilicet, vel eo impedito, dignior primus ex Capitulo officium celebret, cadauer à Presbyteris deferatur, Canonicis latus dexterum, & Monachis ſiniſtrum tenentibus bini bini, prout in funere Canonici procedant. Circa qualitatem, & ſumptum funerum, ſolitum ſeruetur, ſicut in hanc vſque diem fuit ſeruatum. Quo ad ſepulturas extraneorum laicorum, vel Eccleſiaſticorum, quilibet in ſuo latere concedat, & ſepelliat. Nullum ducatur in Eccleſia funus abſque interuentu Canonicorum. Funeralia cadauerum in media naui Eccleſiæ fiant. Emolumenta funerum in quocumq; latere ſepelliantur mortui æqualiter inter capitulum Canonicorum, & Monachos diuidantur. Officiorum vero integraliter emolumenta ſint eorum in quorum latere celebratur officium. Capitulum Canonicorum prouideat Eccleſiæ de ſubſellijs, menſis, & alijs huiuſmodi ad vſum Eccleſiæ communem ſpectantibus. Dignior locus ſemper in quacumque functione ſit Capituli Canonicorum, excepto tamen caſu funeris Præpoſiti, vel Canonicorum in Eccleſia Sancti Ambroſij. In recitatione Completorij ſeruetur decretum Sancti Caroli in viſitatione ſub die xxvij. Februarij. MDLXXVIII. Organum, Pulpitum, ſeu vulgo

letto-

lettorino, vtrique Collegio, Canonicorum ſcilicet & Monachorum, tàm quo ad vſum, quàm quoad reparationes, quamuis in diuerſis lateribus reperiantur, ſint communia. Polluta Eccleſia, ſi quando contingerit, facultas reconciliandi ab Illuſtriſſimo Archiepiſcopo impetretur, eoque nolente per ſe ipſum, alternis vicibus à Præpoſito Eccleſiæ, & Abbate monachorum reconcilietur, ita ut primus turnus ſit Præpoſiti. Teneatur cimiliarca abſque vlla contradictione vtrique Collegio neceſſaria communia tamen pro ſeruitio diuinorum tradere. Reditus ſuperſtantiariæ in ornatum, reparationem & alios neceſſarios vſus Eccleſiæ erogandi diligenter per Canonicos, eorumque Cimiliarcam miniſtrentur. In ſolemnibus Eccleſiam decenter ornari pro vtroque Collegio curet, & ornatam pariter in priſtinum redigi, idque etiam pro Miſsis prima vice tàm à Canonicis, quàm à Monachis, ſiue Præpoſitis, aut Abbatibus pro tempore, item in funeribus eorumdem, ſeù aliarum Illuſtrium perſonarum expenſis tamen monachorum, vbi ad eorum inſtantiam fiat. Benedictio ſolemnis Cerei Paſchalis librarum LX. in die Sabbati Sancti alternis vicibus per capitulum Canonicorum, & Collegium Monachorum fiat, ita vt illud ad quod ſpectabit onus ſacræ functionis expenſas Cerei faciat, & quod remanebit finito vſus retineat. Ordo benedictionis antedictæ ſit vt à Collegio cele

brante

brante Missam Sabbati sancti fiat. Ad postulationem Abbatis, Canonici seù ab eis deputandi Altare aureum in aduentu Illustrium personarum ostendant. Castrum doloris, quod vulgo, tomba vocant, & candelabra pro eodem seruitio destinata seruentur in loco solito subtus Organum ad vsum communem vtriusque Collegij. Possint Monachi diebus festiuis Sanctorum particularium Cappellas in suo latere existentes in eorumdem Sanctorum honorem erectas arbitrio suo tàm intus, quàm foris vna cum columnis è regione Capellæ existeñ in honorem festiuitatum eorumdem ornare. Vt commodius officijs diuinis Monachi incumbere posśint, Capitulum Canonicorum in gratiam Eminentiśsimorum Dominorum Cardinalium Vbaldini, & Triuultij concedit clauem vnam eisdem Monachis tenendam perpetuò, donec præsens concordia durabit, qua Cancellos ferreos Altaris maioris aperire posśint, his tamen adiectis conditionibus, & non aliter, &c. Quod ab Abbate dicti monasterij Monachus eligatur cui dicta clauis consignetur, qui tamen cauere debebit ne cancelli aperti remaneant extrà horas diuinorum officiorum. Vlterius, vt Custodiæ Altaris quanto minus fieri potest, præiudicetur, quotiescumque aperiri contigerit Altare aureum, idque apertum remanere teneatur, dictus monachus hora præambula ad monitionem simplicem superstantiarij Canoni-

nonicorum dictam Clauem ei consignare ab eo tenendam donec dictum Altare aureum apertum remanebit, eo tamen statim clauso, Superstantiarius eandem clauem reddat monacho sic vt supra deputato. In festiuitatibus Sanctorum iuxta stilum Calendarij Monastici Ambrosiani (quę tamen in diebus festiuis ex communi pręcepto contigerint) si apparatus ad vsum Canonicorum, Monachorum festiuitati non respondebit, teneantur Canonici statim eorum diuinis peractis proportionabiliter Pallium Altaris maioris, & conopeum Ciborij immutare. Idem particulariter fiat in festo Sancti Benedicti, etiam si in die non festiuo communi occurrat: Abbas pro suo arbitrio propria Monachorum candelabra argentea, & Sanctorum reliquias in suis vasis existen ad ampliorem Altaris maioris ornatum, candelabris tamen argenteis communibus non amotis exponere valeat. Lampades numero XI. circa Altare maius pro Sanctissimo Sacraméto supra idem existente, quinque ad Capitulum Canonicorum, quinque ad monachos, & vna ad Societatem, quam vocant Scuroli, spectant, & eorum manutentio ad singulos proportionabiliter pertineat. Clauis Confessionis, seù Scuroli cuiq; Collegio consignetur ad vsum communem. Altare priuilegiatum pro defunctis fidelibus à Sanctissimo D.N. in Scurolo impetrañ ad vsum vtriusque Collegij, tàm Canonicorum, quàm Monachorum petatur

tatur

tatur. Cum generali pariter prohibitione, ne quicquam per Confratres dicti Scuroli, neque pro Missarum celebratione, aut sub alio quouis prætextu nomine eleemosynarum à quoquam percipiatur. Quoad eleemosynas pro Missis mortuorum ibidem celebrandis nullus in dicta Ecclesia, aut Scurolo ad hunc effectum deputetur, aut pro eisdem recipiendis à fidelibus assistat, sed vtrumque Collegium in sua Sacristia à sponte consignantibus recipiat. Ne vlla confusio quo ad modum celebrandi in Scurolo gignatur, modus infradicendus seruetur. Quotidianæ, & ex perpetuis obligationibus hinc inde celebrandæ statutis diebus iuxta præcisam formam obligationis, & consueti celeberentur. Extraordinariæ quæ dietim occurrunt. pro defunctis alternis diebus ab vtroque Collegio adimpleantur. Quilibet è sua sacristia exteros Sacer dotes ad Altare priuilegiatum dirigere possit, discreto tamen modo, ita vt alter ab altero non impediatur, quod à prudentia hinc indè vtenda speratur. Clauis Organi vtrique Collegio consignetur, ità vt quilibet pro suo arbitrio, & vsu ex se aperire possit, & Organista quandocumque pro seruitio vtriusque sit paratus. In solemni processione Corporis Christi, & Rogationum ad Ritum Ambrosianum quilibet in suo latere Ecclesiam in Naui maiori viridibus frondibus, & similibus ornet. Lampades aliaque luminaria Sanctorum Imaginibus

ginibus tàm in naui maiori, quam minori è ſuo latere exiſtentibus, Monachi abſque contradictione accendant. Antiphona, ſub tuum præſidium per Monachos proceſsionaliter diebus feſtiuis proce-
9 dendo per nauem Canonicorum, & indè per medium Eccleſiæ ad eorum libitum cantari poſsit. Item eodem modo in feſtiuitatibus Purificationis, Oliuarum, & dedicationis Eccleſiæ egredi à Ianua laterali Canonicorum procediq; per Cortinam, & Portam maiorem ingredi eiſdem liceat, quemadmodum à Capitulo Canonicorum vice verſa fieri ſolet. In vigilijs Sancti Ambroſij, ac Sanctorum Geruaſij, & Protaſij Abbas celebrans cum Monachis ad Altare Sancti Michaelis à latere Canonicorum exiſteñ ante latis inſignibus Abbatialibus procedat, ibique pro ſolita ſtatione immoretur, & inde diſcedens, portamque maiorem Eccleſiæ egrediens per plateam proximam ad Eccleſiam Diui Franciſci pergat, redeundo per portam Canonicalem ingrediatur Eccleſiam S. Ambroſij, & omnes eaſdem Eccleſiaſticas cæremonias præcedenti die per Capitulum Canonicorum factas ipſe Abbas cum ſuis proportionabiliter adimpleat. Monachi in ſuo latere ſubſellia ad vſum Confeſſariorum, quæ vulgo Confeſsionalia nuncupantur, habeant; quæ tamen ſint conformia cum alijs à latere Canonicorum exiſtentibus. Finito funere in medio Eccleſiæ cum aſsiſtentia Cleri ſæcularis ſe-

cundum determinationem ſuperius factam eorum qui debent ſepelliri in latere Monachorum, poſsint Monachi abſque vllo interuentu eiuſdem Cleri aſportare cadauera ad ſepulturam deſtinatam propria auctoritate. Cerei, ſeu candelæ, quæ ſolent ſuſtineri per binos Angelos hinc, & hinc ſuper Altare maiori exiſteñ, & per Canonicos celebrantes ſolent accendi, eodem modo per Monachos celebrantes proprijs tamen ſumptibns apponantur, & accendantur. Monachos Religionem Ciſtercienſem ingredientes, Abbas ad Altare maius nouis veſtibus pro libito induat, ibiq; profeſsionem ſuorum Monachorum, & æquitum ſui ordinis recipiat. Officia mortuorum, etiam cum ſolitis ornamentis ab vtroque Collegio in medio Eccleſię iuxta ſolitum fiant. Vbi corpora, vel reliquiæ Sanctorum, vel alij theſauri in Eccleſia Sancti Ambroſij reperiantur, ſi in naui maiori, liberè Archiepiſcopi diſpoſitioni remaneant; ſi vero in latere dextero, collegio Canonicorum, ſicuti in latere ſiniſtro Monachorum Collegio cedant, non tamen corpora, vel reliquiæ Sanctorum ex eadem naui, ſeù latere extrahantur, ſed in eo, vel ea, debita veneratione ſeruentur, ea tamen inquirere nemini liceat, abſq; expreſſa Archiepiſcopi licentia. In Eccleſia Sancti Ambroſij non intelligantur compræhenſæ Eccleſia Sancti Sigiſmundi, ac Capella Sancti Satyri, & Sancti Ioannis. Item ad tollendas diſſentiones, ac

lites

lites quæ hactenus verſæ fuerunt, ac vertuntur inter D. Archiepiſcopum, ac duo Collegia Canonicorum, & Monachorum ſuper pertinentia dominij Eccleſię Sancti Ambroſij Mediolanen, eadem Collegia ex cauſa prædicta, & pro bono pacis, vt euulſa radice communis controuerſiæ cum diuini cultus augumento quietè, ac liberè fruantur, inposterum omni commodo dictæ Eccleſiæ ceſſerunt, ac cedunt D. Archiepiſcopo Mediolani pro tempore dominium eiuſdem Eccleſię, quod ambo prætendunt habere, ea tamen condictione, ac lege, & non alias, vt debeat perpetuo penes eum reſidere, nec ipſe poſsit vllo vnquam tempore illud, vel aliquam illius partem, aut maiorem commoditatem quàm de præſenti habeant, eis, aut eorum alteri, ſeù alijs quibuſcumque cedere, aut quod illud habeant conſentire, quodque deinceps D. Archiepiſcopus vigore dictæ ceſsionis ſic vt ſupra factæ nihil amplius quauis auctoritate, titulo, aut iure, etiam ſi indigerent ſpeciali mentione in dicta Eccleſia contra, & in præiudicium vtriuſq; Collegij, eorumque perſonas, fructus, redditus, prouentus, & emolumenta, tàm coniunctim, quàm diuiſim facere, ſeu prætendere poſsit, quàm vſque in præſentem diem appareat habuiſſe, & feciſſe reſpectu vtriuſque Collegij, ſingula ſingulis congruè referendo, vel circumſcripta præſenti ceſſione, de iure prius habere, & facere quauis au-

thoritate titulo, & iure potuisset, & posset, quod etiam huiusmodi cesio in quieto, ac libero vsu ipsius Ecclesiæ, ac etiam in alijs concordatis nullatenus preiudicet, nec contra eorum vsum, & vtilem substantiam, aut exercitium quomodolibet, & qualitercumque posit allegari, aliàs quælibet contraria prætensio, & quilibet actus in contrarium attentatus sint ipso iure nulla, non solum præmisso, sed etiam omni alio meliori modo. Huius concordiæ intuitu liti fabricę Monasterij monachorum Sancti Ambrosij Mediolaneñ finis perpetuò imponatur, neminique liceat prætendere demolitionem fabricæ hactenus factę, & in futurum fiendæ; teneantur tamen Abbas, & Monachi prouidere nè ex huiusmodi fabrica tàm facta, quam fienda inferatur præiudicium Ecclesiæ Sancti Ambrosij videlicet altius eam tollendo versus dictam Ecclesiam vltra summitatem in qua reperitur de præsenti, vel eidem magis appropinquando dictam fabricam, & præcipue ne ex aqua pluuia murus Ecclesiæ è latere Monasterij labefactetur, construendo Cloacam per quam illa recipiatur, & ducatur extra. Et quia nonnullæ Capellæ dictę Ecclesiæ versus Monasterium occasione luminis ampliandi nuper fuerunt ab antiqua earum forma deformatę Abbatis, & Monachorum expensis in priorem formam reducantur, quatenus ita videatur Eminentisimo, & Reuerendisimo Domino Cardinali Borromeo

moderno

moderno Archiepiſcopo, & non alteri eius ſucceſſori. Tandem ne in poſterum aliquid in dicta Eccleſia innouetur per quod fabricæ vniformitas deturpetur, conuenerunt nihil aut reſtaurationis, aut nouæ reædificationis prætextu in eadem fieri niſi accedente expreſſo conſenſu Illuſtriſsimi Domini Archiepiſcopi Præpoſiti Eccleſiæ, & duorum Canonicorum per ſuum Capitulum deputandorum, necnon Abbatis eiuſdem Eccleſię, & duorum Monachorum de Corpore Monaſterij Sancti Ambroſij per Monachos eligendorum, itaut ſaltem duæ partes ex tribus conſentiant, & non aliàs &c. Salua tamen ſuperſtantiaria cum ſuis concordatis, & quo ad expenſas, hæ vbi à fidelibus non ſubminiſtrentur, & vbi non adſint redditus, vel prouentus ad hunc effectum deſtinati, qui ſufficiant in ſubſidium, Abbas, & Monachi non poſſint adſtringi ad contribuenñ vltra tertiam partem. Attentis omnibus ſupradictis concordatis voluerunt ac volunt, tàm Illuſtriſsimus D. Archiepiſcopus, quàm duo Collegia, quod omnes controuerſię, & quæcumque lites cenſeantur, & ſint omnino extinctæ ſuper dominio quomodolibet prætenſo, tàm per D. Archiepiſcopum, quàm per vtrumque Collegium, & perpetuum ſilentium quo ad omnes deſuper impoſitum &c. Nos quibus deinde, & eidem Franciſco Cardinali facta fuit poſtmodum per eoſdem Robertum, & Theodorum Cardinales de præmiſsis

omnibus relatio, inuiolabili concordiæ, siue transactionis, omniumque, & singulorum Capitulorum præinsertorum obseruationi quantum Nobis ex alto conceditur prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris deque Apostolicæ potestatis plenitudine, concordiam, siue transactionem huiusmodi, omniaque, & singula Capitula præinserta huiusmodi cum omnibus, & singulis in eis contentis, tenore presentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisq; omnibus, & singulis perpetue, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis vim, & robur adijcimus, ac omnes & singulos non modo consensus omnium & singulorum in præmissis interesse habentium, seu habere prætendentium, sed solemnitatum etiam substantialium, & à quibusuis statutis, legibus, & consuetudinibus, aut aliàs quomodolibet, & ex quacumque causa requisitarum, & forsan omissarum, necnon quoscumque alios tàm iuris, quàm facti, & quoslibet alios defectus cogitatos vel incogitatos, si qui principaliter, vel accessoriè aut alias quomodolibet interuenerint in eisdem, etiam si de illis ad hoc vt suppleri, & sanari possint specialis, specifica, & expressa mentio habenda esset, quam tamen pro habita, & facta haberi volumus plenissimè supplemus. eosdemque omnes, & singulos defectus à concordia seu trasanctione, & preinsertis capitulis huiusmodi ex nunc tollimus, ab-

roga-

rogamus, & amouemus. Necnon concordiam, ſeu tranſactionem, ac Capitula præinſerta huiuſmodi, omniaque, & ſingula in illis quomodolibet contenta ab omnibus, & ſingulis ad quos nunc quomodolibet ſpectat, & pro tempore ſpectabit inuiolabiliter obſeruari, eaque omnia, & ſingula ſuum plenarium effectum, executionem, & obſeruantiam ſortiri debere volumus, & mandamus in omnibus, & per omnia perinde ac ſi cum omnibus, & ſingulis ſolemnitatibus, ac alijs etiam ſubſtantialibus de Iure priuilegio etiam Apoſtolico, etiam in corpore Iuris clauſo, ſtilo & conſuetudine etiam immemorabili, vel aliàs quomodolibet, etiam ex conſtitutionum Apoſtolicarum, vel ſtatutorum etiam iuratorum, aut alias quomodolibet requiſitis, ac alijs ſeruandis plenè ſeruatis, facta, geſta, conuenta, & celebrata forent. Decernentes concordiam, ſeu tranſactionem, ac præinſerta Capitula, præſenteſq; litteras, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quicumque in præmiſsis intereſſe habentes, haut habere prætendentes eis nullatenus conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, & auditi minuſque cauſæ propter quas eædem præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, vel aliàs iuſtificatæ fuerint, vllo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, nullitatis, aut inualiditatis, ſeu intentionis noſtræ, vel alio quouis defectu etiam quantumuis magno,

maxi-

maximo,& incogitato,ſiue etiam ex eo quod in eiſdem præmiſsis, ſeù eorum aliquo ſolemnitates, & quæuis alia ſeruanda, & adimplenda, ſeruata, & adimpleta non fuerint, aut ex quouis alio etiam à iure, vel facto, aut ſtatuto, ſeu conſuetudine aliqua reſultante; ſeu etiam enormis, & enormiſsimæ, ac in totum læſionis, ſiue alio capite etiam in corpore iuris clauſo, aut occaſione, vel cauſa etiam quantumuis iuxta, rationabili, & priuilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſario exprimenda foret, aut quod de voluntate noſtra huiuſmodi nihil vllibi appareret, ſeu aliter probari poſſet, notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, vel aduerſus illas reſtitutionis in integrum aperitionis oris, reductionis ad viam,& terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, ſeù etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus concedi, aut ſic impetrato, vel conceſſo quempiam vti, ſeù ſe iuuare in iudicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes, & in eis contenta prædicta ſub quibuſcumque generalibus, vel ſpecialibus,etiam per viam legis,aut aliàs etiam Motu proprio, ac etiam conſiſtorialiter etiam per Nos, & ſucceſſores noſtros ex quacumque cauſa quantumlibet fauorabili, & iuridica editis, & edendis regulis, conſtitutionibus, reuocationibus,

ſuſpen-

ſuſpenſionibus, limitationibus, & modificationi-
bus, alijſque quibuslibet contrarijs diſpoſitioni-
bus comprehendi, ſed ſemper ab illis libera, & exem
pta, & ſub poſteriori data per quemlibet ipſorum
eligenda, conceſſa, & aduerſus quaſcumque impu-
gnationes, & impedimenta valida, firma, ac effi-
cacia eſſe, & fore, ſicque, & non aliter per quoſ-
cumque Iudices ordinarios, Commiſſarios; & cau-
ſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E.
13 Cardinales etiam de Latere Legatos quauis aucto-
ritate, & poteſtate fungentes, in quauis cauſa, &
inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis ali-
ter iudicandi, & interpretandi facultate, & au-
ctoritate vbique judicari, & diffiniri debere, ac
irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam qua-
uis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit
attentari. Non obſtan quibuſuis Conſtitutionibus,
& Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiæ, & Or-
dinis, ſeu Congregationis huiuſmodi etiam iura-
mento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis fir-
mitate alia roboratis ſtatutis, vſibuſque, & na-
turis, ſtylis, & conſuetudinibus etiam immemo-
rabilibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris
Apoſtolicis, etiam in corpore iuris clauſis per Nos
ſeu quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſo-
res noſtros, etiam Motu proprio, & conſiſtoriali-
ter ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum
quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,

alijſq;

alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritan & alijs decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & sæpius innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruan foret ten huiusmodi ac si de verbo ad verbũ insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die VII. Decembris MDCXXX. Pontificatus Nostri Anno Octauo.

M. A. Maraldus.

Copia cuius dr reperiri Florentie in Magistratu vulgo delle Decime

S.mi D.ni N.ri Leonis Papae Decimi

Concessio Reipublicae Florentinae imponendi onera, super bona Ecclesiastica

Ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in Apostolicae dignitatis specula constitutus, qui universalis ecclesiae gubernacula sustinet, et gregis dominici disponente Dno sibi commissi curam gerit, diligentia impellitur assidua, ut pro ecclesiarum, ecclesiasticarum personarum et locorum piorum omnium prosperum statum conservando, et prospere dirigendo quantum sibi ex alto permittitur opem, et operam efficaces impendat, et nonnunquam praesertim suadentibus saecularium rerum publicarum necessitatibus nonnulla statuat, et ordinet quae licet conjectura in ecclesiarum et personarum huiusmodi noxam tendere videantur, tamen experientia rerum magistra consequenter in eorum utilitatem et defensionem cedere dinoscuntur.

Cum licet dudum in minoribus constituti essemus, certam notitiam habeamus quod dilecti filii civitatis Florentiae non solum in Italia, sed in toto terrarum orbe insignes pro defensione suae libertatis, et status et aliis eis occurrentibus necessitatibus adeo magnis impensis gravati eis

sunt, quod ipsius civitatis introitus et civium facultates super
quibus onera pro supportandis expensis huiusmodi imponebantur non suffi-
ciebant, tamen id aequo animo ferebant, sperantes altissimo concedente
excessus expensarum huiusmodi aliquando minui, et facultates ipsas augere debere.
Nunc autem ad apicem summi apostolatus assumpti, non sine magna
animi nostri molestia, accepimus, impensas longe magis auctas, et
facultates ipsas diminutas fuisse, easque in dies diminui, et minaeo
suque finem nullum parari, idque accidere, tum ex temporum malignita-
tum etiam ex Civium praedictorum dispositione, qua ut veri Christi fideles
pia devotione ducti non parvam suorum bonorum partem Ecclesiis, Mo-
nasteriis Hospitalibus et aliis piis locis, tam inter vivos, quam mortis
causa largiuntur, sive aliis modis in ea transferunt, quae cum sit largita seu
translata ab oneribus praedictorum impositionibus immunia existant, cives praefati
omnia onera super bonis quae eis remanent imponenda suffere non possunt
et nisi oportune provideatur communitas praefata, statum suum, civiumque
et ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium, et aliorum piorum locorum huiusmodi bona
tueri, sine maximo discrimine non possunt in reipub. perniciem, ac
civium, et ecclesiarum, et locorum praedictorum non parvum periculum ac
detrimentum.

Nos igitur de praemissis omnibus, etiam dum in minoribus essemus ad plenum edocti
quique Civitatem praefatam ob eius eximiam erga sanctam Apostolicam
sedem devotionem, integramque fidem, praeclaraque obsequia etiam in nostris se-
culis et adversitatibus pluries Romanae ecclesiae praestita peculiari affectione
prosequimur, paterno compatientes affectu illius necessitatibus, et ne Cives
praefati patriae obnoxii a largitione, seu translatione bonorum praedictorum omni-

re

dispab. [illegible] [illegible] [illegible] perficientes, alienatione, seu translatione
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ huiusmodi retrahant Ecclesiarum Monasteriorum
Hospitalium, et locorum huiusmodi cum spiritualium tum temporalium aux-
ilio [illegible] [illegible] ~~[illegible] [illegible]~~ [illegible] carentes;
Motu ergo non ad communitatis praefatae, vel cuiusquis alterius nobis
super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera deliberatione
et ex certa scientia et Apostolicae potestatis plenitudine. Quod de caetero
perpetuis futuris temporibus Communitas dictae Civitatis, ac quaecumque bonis
immobilibus in Civitate praedicta, et illius territorio existentibus quae a quibusvis
Collegiis, [illegible], Communitatibus et aliis laicis, et secularibus personis
[illegible] [illegible], [illegible] ecclesiis, monasteriis [illegible], quibusvis [illegible] [illegible]; aut quorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], seu aliis titulis tam [illegible]
[illegible] quam causa mortis in posterum [illegible] seu concedi contigerit [illegible]
quolibet, [illegible] [illegible] illorum [illegible], [illegible], et proventus nullatenus
[illegible], nec non patrimonialibus seu [illegible] quorumcumque personarum ecclesiasticarum
cuiuscumque dignitatis etiam Cardinalatus, Archiepiscopalis, et Episcopalis, aut alterius
[illegible] status, gradus, ordinis, et conditionis existentium, etiam illis quae a quinquaginta
annis citra a Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], monasteria, hospitalia, seu loca praefata [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] ut illa ab impositionibus onerum huiusmodi immunia essent, translata seu
concessa fuerint. Ac eorum titulorum fictionibus et simulationibus venerabilis fratris
[illegible] et pro tempore existentium Archiepiscoporum Florentinorum, seu dilectorum
in spiritualibus generalium [illegible] [illegible]; Omnia et singula onera realia et
collectas reales, ut [illegible] [illegible] [illegible] modis, conditionibus, et formis quibus [illegible]
bonis quae per cives ipsos laicos possiderentur, imponerent perinde ac si in manibus
laicorum permansissent, et non alias, aliter, nec alio modo, imponere et illa et
ad solutionem fructuum, redditum ac proventuum ipsorum bonorum per personas

[illegible]

15

[illegible]
iciones ecclesiasticas seu seculares a [illegible] comitate depu=
tandos exigere, vel exigi facere libere et licite possint, et valeant
stationes, et ordinationes, et personas ecclesiasticas [illegible] ad solutionem
oneris impositorum huiusmodi teneri et obligatos esse, possessores bonorum
eorum [illegible] et [illegible] vel [illegible], quae in futurum transferentur tran
slatorum et patrimonialium fructus, redditus, et proventus pro solutionibus
onerum huiusmodi [illegible] hypothecatos esse decernimus, et declaramus.
Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis statutis
[illegible] et consuetudinibus ecclesiarum [illegible] capitulorum [illegible]
locorum et ordinum quorum [illegible] [illegible] de [illegible] con
[illegible], et juramento confirmatione apostolica, [illegible]
[illegible] et litteris apostolicis [illegible] ac [illegible]
illa obtinentibus, et illis praecedentibus, etiam cum quibusvis clausulis
et derogatoriis derogatoriis, [illegible] irritantibus, et
[illegible] concessis, et etiam iteratis vicibus confirmatis et inno
vatis. Quibus etsi pro eorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis
tenoribus specialis, specifica, expressa et individua non autem per clausulas
generales id importantes mentio, seu alia expressio habenda foret, et
in eis caveretur expresse quod illis non nisi sub certis modis expressis
et formis aut [illegible] derogari [illegible] tenores ac si [illegible]
verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes illis alias in suo ro
bore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie motu pari et potesta
tis plenitudine praemissis specialiter et expresse derogamus ceterisque
contrariis quibuscumque. Datum Florentiae [illegible]
die xviii Februarii 1516 [illegible] nostri anno tertio

P. Bembus

